

MONOGRAFIES D'ART

(PINTURA)

JAUME GUARDIA

PER

RAFAEL BENET

*38 reproduccions de pintures
i dibuïxos*

JAUME GUARDIA

RAFAEL BENET

JAUME GUARDIA

*38 reproduccions de pintures
i dibuixos*

Jaume Guardia

Ens hem passat la vida teoritzant d'una manera inflexible sobre estètica, sobre la valor de la tècnica i sobretot sobre el professionalisme, però la realitat ens ha anat desmentint, gairebé podriem dir d'una manera sarcàstica. Ací tenim aquest home de la plana de Vich amb el seu aire levític, però que si goseu mirar-li els ulls sota la mirada gris hi endevinareu l'espurneig del seu foc interior, ben controlat per la mecànica del seny: ací teniu a Jaume Guardia pintor nascut a Manlleu i de

temps ciutadà de la nostra Barcelona i del gremi de dependents del Comerç. Jaume Guardia ja va provar un dia de fer-se professional de la pintura—professional en el falç sentit de viure de la pintura—però l'home era massa equilibrat per a esdevenir bohemí i es cansà aviat d'anar d'Herodes a Pilat. Preferí cantar com els rossinyols —aquesta frase dels impressionistes que els professors d'avui procuren ridiculitzar—i viure amb la bona pau menestral. Jaume Guardia té el serè heroisme de treballar com a tenedor de llibres amb la precisió d'horari que reclama aquesta mena de feina tan contrària—al menys aparentment—a la pintura i de dibuixar, compondrer i colorir en les hores de lleure. Jaume Guardia és, per tant, el que la societat anomena un aficionat per què és un home que no viu directament de la pintura.

Si al·ludeixo la vida privada d'aquest admirable artista, no és pas per esperit anecdòtic sinó, usant la terminologia cara a Xenius, per amor a les categories. Hi ha ací i fora d'ací molts homes del nostre gremi que perquè són uns culs de cafè i fan quatre pinzellades al dia ja es creuen amb dret d'anomenar-se professionals i de mirar amb una certa pietat els pintors de diumenge. Hi ha una altra mena de professionals, tan professionals, que de tant que ho són ja han deixat d'ésser pintors, donant a aquest mot el ple significat líric que li escau. Els uns i els altres són professionals de la pintura, però ni la geia dels

uns ni la dels altres és una garantia per l'obra que puguin oferir als marxants, als clients o als simples admiradors.

Entre la primera categoria de professionals, cal dir que, generalment, es troben els millors pintors d'entre els professionals. Són a desgrat de vestir com un simple betes i fils, els bohemis d'avui, tot i que la bohèmia està tan desacreditada. Són els alcohòlics que pinten cercant inspiració en el whisky o simplement en l'aiguardent de Valls. Són els nostres Modigliani, ben rars ací per cert, que quan porten la fúria dionisiaca treballen per setze.

Hi ha també a casa nostra molts artistes professionals, que viuen com uns senyors no pas perquè llur art els dongui prou, sinó perquè tenen un negociet o perquè han hereditat una fabriqueta de la qual en cobren el tant per cent que els correspon com a capitalistes.

N'hi ha d'altres que ens hem d'acontentar fent la feina d'escarràs, que els professors anomenen Pedagogia del Dibuix.

El nostre mercat és reduïdíssim i els col·leccionistes catalans es poden comptar amb els dits d'una mà i encara tirem llarg. No tenim doncs, més remei—fent les excepcions que calguin—si no volem entrapar-nos o viure com uns esparracats, que ésser uns *aficionados* a l'art, ja que la generació actual no sap com la vuitcentista fer un art pel *burgés* i un altre de cara a la consciència.

L'avara pobresa dels catalans ha conduït a artistes

personalíssims com Pidelasserra i Monegal ha recloure's en els seus afers. El nostre ric no te *superfluu necessari* de cap mena; es passa simplement amb el que li forneixen al basar—cosa mudada a cap preu. A Barcelona, la majoria de senyors de l'alta societat s'acontenten comprant mitja dotzena de pintures de color de bitum, que l'antiquari els ha se vit—donant-los gat per llebre—dient-los que són obres dels grans mestres. La nostra pintura moderna—llevat de dos o tres artistes que han valorat honestament la mercaderia—no té cap valor. Hi ha ací milionaris que s'esgarripen que d'una tela pintada s'en pugui arribar a donar la mòdica quantitat de mil pessetes.

En un país així els artistes no tenen més remei que ésser aficionats o bé consolar-se de traspassar la cinquantena—si no es tenen mitjans de fortuna patrimonials—havent sentit el que és la fam i el fret.

* * *

El cas Guardia és un cas d'heroïsme: un artista, absolutament artista, que ha de fer la viu viu portant els llibres d'una casa de comerç. L'art d'En Guardia, és, però, com una cançó de melodia neta, plena de serenor: és un art—actualment—apol·liní.

Com que per mi el que te més importància en la pintura és la lírica, sigui de *rapport* formal o de *rapport* colorístic, tinc a plaer el poder elogiar l'art de Jaume Guardia malgrat les evidents manques tècniques de

certs aspectes del seu art. Crec que en l'art del nostre decorador hi ha joia profunda i claredat ben llegible quant a ritme. Tot això és l'essencial a l'art.

Si a nosaltres els homes sensibles d'avui ens complau tant Velazquez és perquè aquest pintor era un líric formidable—pesquè era home de miracle. Tota altra cosa de Velazquez hi és de més a més: és el que avui ha esdevingut arqueologia; el que admiren els professors, els milionaris, els turistes i les historiadores del traje.

El pur goig de la pintura no te res a veure amb els accidents de la pintura. Si la pintura és realista o idealista o pintura absoluta pels que sentim el miracle no té gaire interès. Cal trobar-nos amb Velazquez, Vermeer o Manet, amb Polignot, els pintors de les Catacumbes, Fra Angèlic o Matisse i amb el mateix Kandinsky.

L'essencial no és el verisme fotogràfic—per mi tant és que el pintor representi la naturalesa, com que no vulgui representar altre cosa que ritmes i rapports de color vistos pel subconscient—l'essencial és el to de la cançó. Aquest to és en la pintura de Jaume Guardia.

* * *

Això no vol dir que el pintor Guardia no lluiti per a expressar d'una manera perfecta la seva particular visió arquitectònica del món—ja que aquest *aficionat* lluita no res menys que per a trobar uns acords monumentals per a la seva pintura. He regirat les seves

carteres plenes de composicions però a la vegada plenes d'estudis. Guardia, doncs, és un *aficionat* que treballa com un professional. Naturalment que si no fos així, la seva obra mancaria de la dignitat més estricta i es deixataria en el camp de l'aficionat que pinta sense lluitar; solament per a entabanar la família i les amistats.

Es el problema de l'art vivent; el professional *pompier* i els seus secuassos creuen que l'art de Matisse, per exemple, és un art anàrquic, fet sense mètode i preparació—creuen que es tracta d'un pintor que improvitza, que tira al dret sense encomanar-se ni a Déu ni al diable. Hom sap que no és pas això l'art de Matisse—hom sap com malgrat voler per a l'obra realitzada la frescor de les flors, abans de portar-la a terme el pintor estudia, dibuixa, precisa. Després al realitzar definitivament—si és que els homes poden usar aquesta paraula—dóna una plàstica simple, difícil i plena de miracle. Hi ha gent dissortada que no creu en miracles i entre aquesta, homes i dones que es creuen tècnics i que pensen que l'ofici és cosa per a mans balbes o per a ànimes de càntir. La joia de la creació no s'ha fet per aquesta genteta, però menys encara pels que creuen que *cantar*—en el sentit impressionista del mot—és passar l'estona. El creador, l'artista deu cantar joiosament, però la cançó—per poc bona que sigui—ha d'eixir d'un fons de tragèdia. La tragèdia està en voler ésser vivent i perfecte. Guardia, com els bons, vol això.

He dit més amunt que la tècnica de Guardia era negligida; tot l'art modern peca d'aquest defecte. Però és que, ben mirat, això no és un defecte, car l'art modern sent i es proposa coses essencials en el sentit del pur lirisme plàstic, coses que l'art antic havia sentit també, però que havia subordinat als simples accidents, i, més que ningú els grans mestres.

Jaume Guardia es proposa —potser per necessitat de cantar— una sèrie de problemes plàstics d'un ordre poc corrent. Una bona part de la seva producció té caràcter decoratiu, donant a n'aquest mot un alt significat. Guardia ha fet assaigs al fresc i la seva pintura té gairebé sempre i fins quan pinta en altres matèries, la delicada acidesa de la calç. Per a assolir la perfecció en aquesta tendència monumental de la pintura, les dificultats són majors. Guardia ha renunciat als èxits fàcils de veïnat per a elaborar una plàstica en la qual l'ésser perfecte, realment perfecte, és cosa enormement allunyada de la mesura humana. I Guardia ha volgut cantar la seva alta cançó amb un accent primitiu, humà, popular. L'aplom apol·lini de les seves composicions és un aplom fresc; mai dessota la serenitat de l'artista descobrir el plec del rebuscament. Guardia dona aquest to a la seva obra, perquè és un home que no desmenteix el seu temperament, en el seu cas sortosament sa.

Guardia ha provat de cantar als déus antics, a Jesús

i a la Verge i a la mitologia del treball pagès. Guardia és un cristià de les Catacumbes que ha batejat l'ataràxia pagana.

* * *

En l'obra de Jaume Guardia com en la de tot artista, hom hi descobrirà varies etapes.

Primerament el pintor es movia en el sentimentalisme pictòric del Rusiñol finament gris dels jardins de secà - regirant els seus estudis apareix una còpia feta pel nostre pintor d'una d'aquestes teles inoblidables de l'actual pintor de jardins retallats. Més tard sembla que és la lírica exaltada del gran Joaquim Mir que desvia el nostre pintor plàcid, del seu camí.

Ha de venir el Torres-Garcia neo-clàssic i el Sunyer entre neo-clàssic i popular perquè Jaume Guardia retrobi la seva veu. Més tard restarà influit sense que aquestes influències desdibuixin el fons personal de l'artista per la composició italianíssima de l'Obiols. Aleshores Guardia anirà a Itàlia i *veurà* per damunt de tots, els primitius.

No podia ésser altrament tractant-se d'aquest artista bondadós, equilibrat i que ha depurat el seu esperit de tot el llampant i artificios.

Guardia canta, ara, serenament, el seu salm.

RAFAEL BENET

XX Pintures

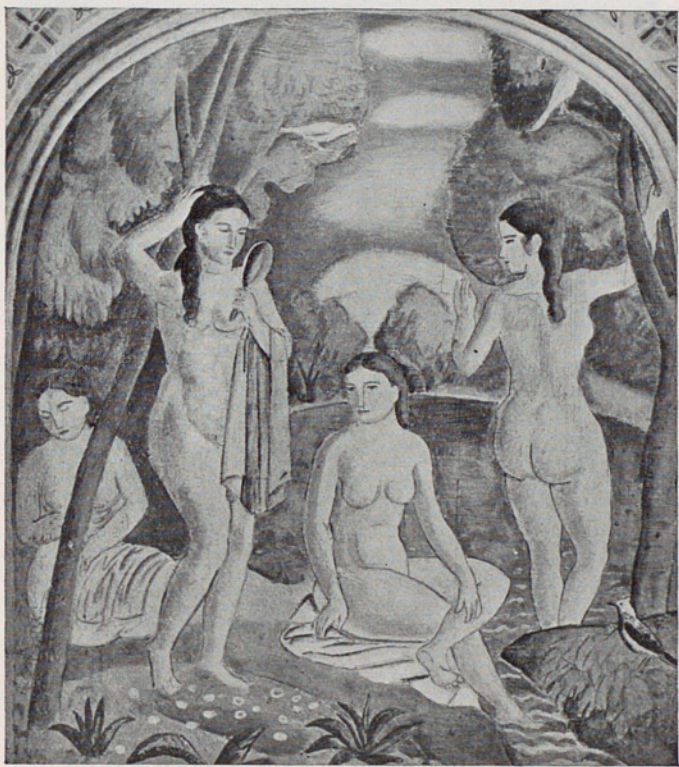
Paisatge

1926

Cavaller galant (trempe)

1916

Sortida del bany (trempe)

1918

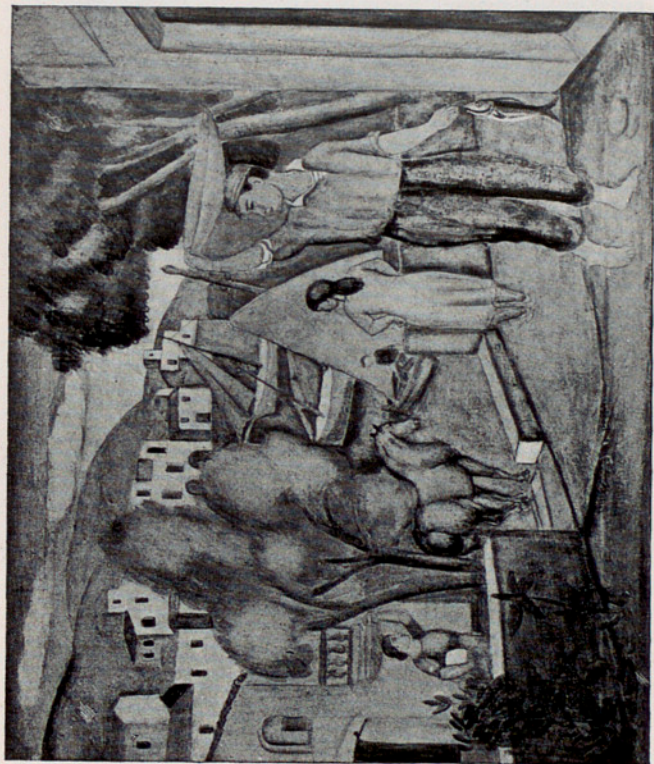
Pintura al fresco

1919

La Dolors, pintura al fresco

1920

El noi del llobarro (trem)

1920

Paisatge

1920

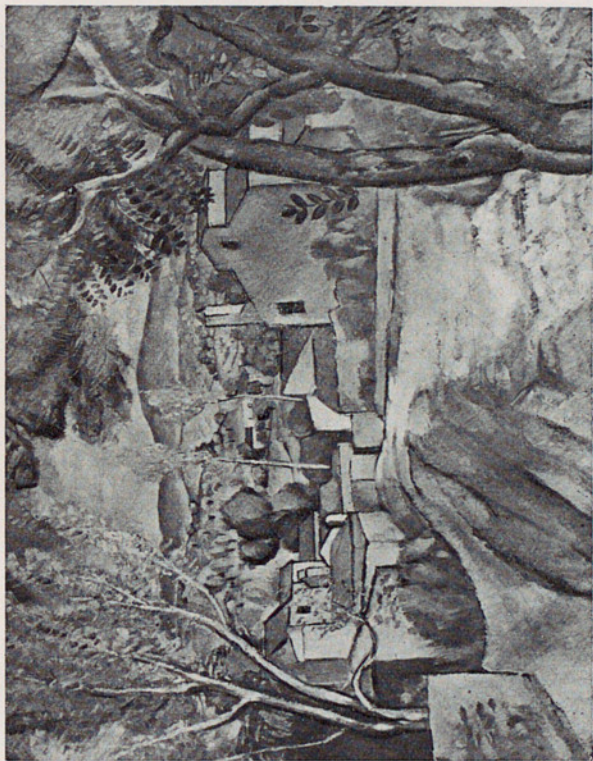
Dia de camp

1920

Paisatge

1920

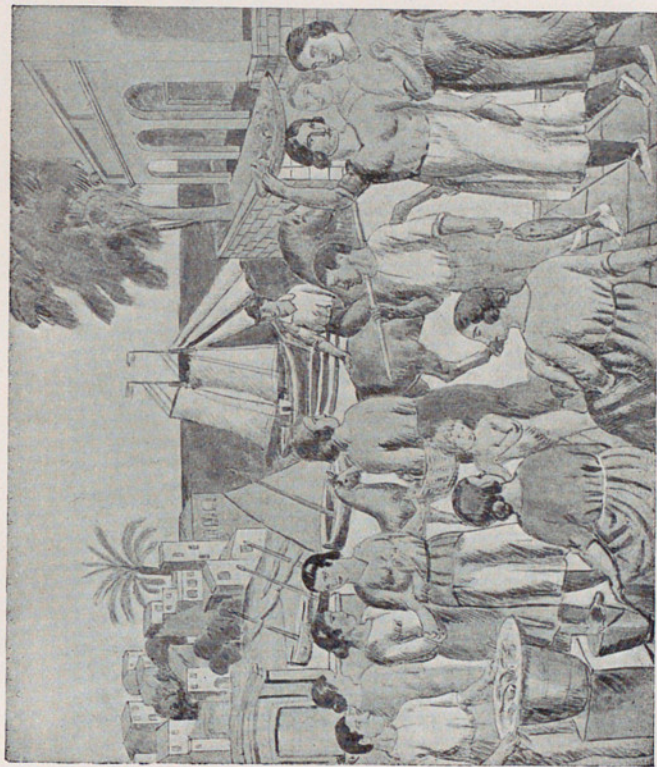

Paisatge

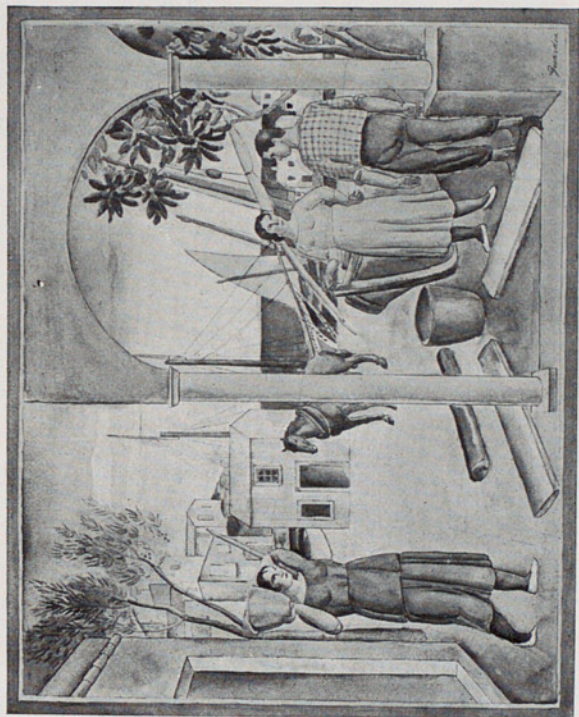
Tarda de març a Esplugues

1921

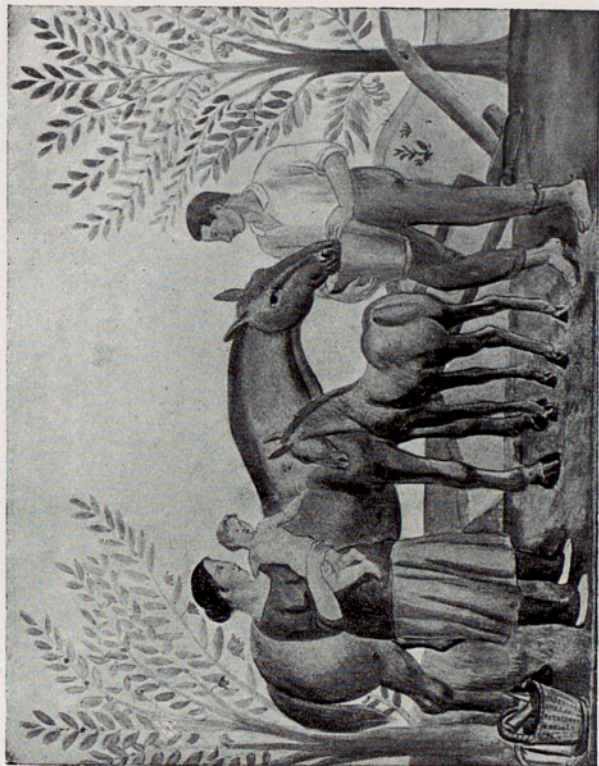
Gent Mediterrània

1922

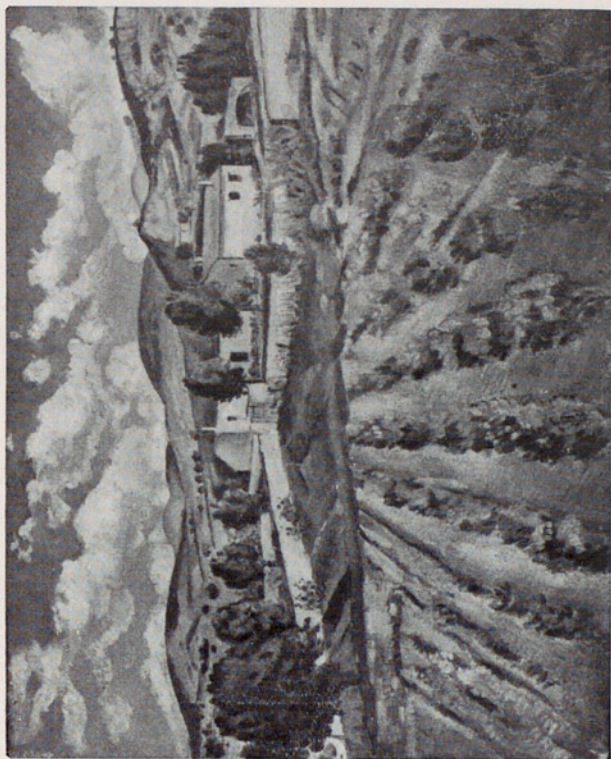
El festeig

1924

Migdia (projecte de decoració)

1924

Paisatge

1925

Pittura al fresco

1925

El meu fill Andreu

1926

La muller de l'artista

1926

Paisatge del Guinardó

1926

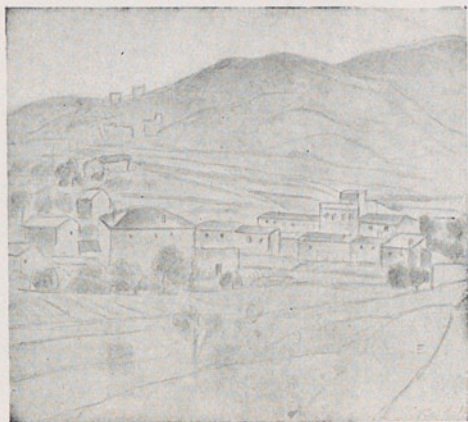

Paisatge

1926

XVIII Dibuxos

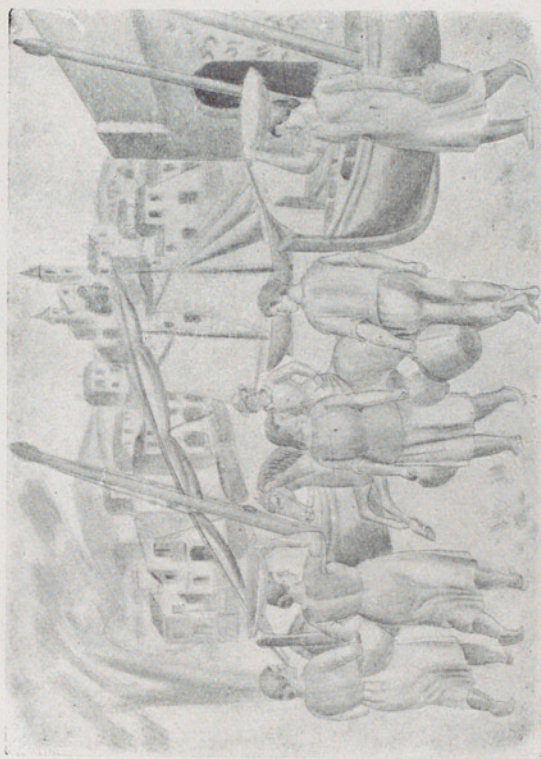

MONOGRAFIES D'ART

PINTURA, ESCULTURA, DIBUIX,
CARICATURA, ARQUITECTURA,
ARTS APLICADES.

VOLUMS PUBLICATS

PINTURA

Marquès-Puig, per Carles Riba

Joaquim Torres-Garcia, per Josep-F. Ràfols

Rafael Benet, per J. M. López-Picó

Jaume Guardia, per Rafael Benet

ARTS APLICADES

Jaume Mercadé, per Joan Sacs

Antoni Badrinas, per Rafael Benet

ARQUITECTURA

Antoni Puig Gairalt, per Joan Sacs

DE PUBLICACIÓ IMMEDIATA

ARTS APLICADES

Tomàs Aymat, per Josep Llorens Artigas

PINTURA

Francesc Vayreda, per Josep M. Capdevila

*Monografies d'Art
de les Edicions
«Quatre Coses»
s'imprimeixen en
els tallers Omega
del Carrer Ample
de Barcelona*

R.17.285

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques

1500443475

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DE BARCELONA

BIBLIOTECA *Res. Mar.*

REG. *17.285* *C¹₂*

SIG. *75.091.1 (Gua). Ben*

MONOGRAFIES D'ART

Administració
SALA PARÉS-LIBRERIA
Petrítxol, 5
Barcelona
1926

4 PESSETES